

יום לפני שהשר היה צריך להעיד

השופטות

הטיפוס הזה

השופטת אוסטרובסקייהן חיברה כתבי אישום

כלל על התביעה דווקא. אל הסניגורים התייחסה בכבוד רב.

פעם בפעם ביקרה את אחד העדים, שהיו סרבנים ומיאנו להעיד, ועל חלקם אף הכריזה כעדים עוינים. זמנה של התביעה עמד להסתיים, ולא נותרו כמעט גורמים בשעוֹן-החול המישפטי שלה. התביעה סיימה את ראיותיה והגיע מועד עדותו של השר עצמו.

זה הרגע הקריטי במישפט פלילי. כאשר עולה הנאשם לדוכן-העדים, משמיע את גירסתו ומגלה את קורהגנתו, הוא חשוף לחקירה נגדית של התביעה. מכאן ואילך אין הוא יכול עוד להתחמק. כל מילה שיאמר בעדותו היא סופית. הוא לא יוכל לשנותה או להכחיש מאוחר יותר.

מכיוון שהתביעה הביאה עדים טכניים רבים ומיסומכים שונים ומסובכים, היה על הסניגורים לעבור עם השר על כל החומר הרב שנצטבר בינתיים. היה עליהם לעבור על כל צ'ק שהוגש, ולהכין את הסברו של השר בעניין. התובעים — פרקליט-המדינה, גבריאלי בך, פרקליט-מחוז המרכז, הגברת שרה סירוטה וסגניתה, עדנה ארבל, חיכו בכיליון-עיניים כדי לחקור את השר בחקירה-נגדית ולהוציא מפיו כל דבר העלול לעזור לתביעה.

שופט מריר

ונקמן

א לו יכלו, היו כמוֹבן הסניגורים מעלים את השר לעדות בתום עדויות-ההגנה. אלא שלפי החוק עליו להיות העד הראשון. ולכן הם עטו כמוצאי שלל רב על המילים הספורות שנאמרו על ידי השר. פטת בלישכתה, במעמד כמעט פרטי, וביקשו את פטילתה.

השופטת אף לא זכרה כי השתמשה בביטוי זה, והסבירה כי גם אם אמרה זאת, לא היתה לה כל כוונת-ידון או זילזול. היו אלה מילים של בדיחות-הדעת, אשר נאמרו תוך התלוצצות עם סניגור שהוא ידיד ותיק. נעשה כאן מישפטי-צדק. הכריזה השופטת ודחתה גם בקשה זו של הסניגורים.

כצפוי, לא היה זה סוף הדרך. על החלטתה זו של השופטת עירערה הגנה בבית-המישפטי-העליון, ועד שיוחלט שם גורלה של הבקשה אין להמשיך במישפט. במשך השנים התגבשו כללים שונים, לפיהם יחליט בית-המישפטי-העליון אם יש לפסול את השופט אם לא. אולם גם אם יוחזר הדיון לשופטת, יספיק הזמן לסניגורים להכין בינתיים היטב את השר לעדותו, על כל החומר שנדון עד כה במישפט.

סניגורים רבים נמנעים לבקש פטילת שופט. פן יקומם הדבר את השופט נגדם ויהפכו מריר ונקמן כלפי הנאשם. לעומת זאת, במישפט שעין-הציבור מופנית אליו ללא-הרף, כמו מישפטו של השר, ייתכן דווקא ההיפך — אחרי העלאת טענה כזו מצד הסניגורים, תהיה השופטת זהירה מישנה-זהירות בהחלטותיה. פן יחשדו בה, חסוּחלילה, בנטייה לצד זה או אחר.

למרות מקורותם ויסודיותם של הסניגורים במישפט, נראה כי ניצלו את כל הקלפים המישפטיים שהיו בידם. מעתה יהיה עליהם לסמוך על קריאה-הגנה שיזמו, ועל עדותו של השר. אילנה ארזן

לזמן ארוך ככל האפשר. אלא שהנשיא כהן היה מוכן לקבל את התיק רק בתנאי שהוא יידון מייד. הנשיא גרס כי אין זה מכובד ששר בישראל יהלך זמן רב כאשר חרב המישפט תלויה על צווארו.

כאשר לא הסכימו הסניגורים ל-שמיעה מיידית של המישפט, הוחזר התיק אל השופטת, שהיתה אמורה לשמוע אותו מלכתחילה. בינתיים, נבחר אברי ציירא כחבר בכנסת העשירית, וסניגוריו טענו מייד כי משום כך לא תופסת ההחלטה על הסרת-החסינות, שנעשתה בכנסת התשיעית. הם טענו כי יש להסיר שנית את חסינותו של השר, ורק אז אפשר יהיה להעמידו לדין מחדש.

השופטת אוסטרובסקייהן דחתה טענה זו, והסניגורים מיהרו לבית-המישפטי-הג' בהלצדק, כדי לערער על החלטתה. עקב כך נגרמה עוד דחיה, אבל גם הבג"ץ החליט שהדין עם השופטת, והתיק עמד לחזור אליה.

או ביקשו הסניגורים מנשיא-בית-הדין מישפטי-העליון, השופט משה לנדוי, להחליף את מקום השיפוט. הם טענו כי משום שהשר עובד בירושלים ומתגורר באשדוד, יהיה לו קל יותר למלא את תפקידו הפרלמנטרי, בתקופת המישפט, אם זה ייערך בירושלים. הנסיעות התכופות ל-בית-המישפט בתל-אביב יפגעו בעבודתו של השר.

בקשה זו גילתה לכל את כוונותיהם האמיתיות של הסניגורים. הם פשוט ביקשו באופן אלגנטי להחליף את השר

פרקליט תוסיה-כהן בשם חברי הנכד

פטת — כי אם יועבר המישפט לירושלים יוצא התיק מידיה של השופטת אוסטרובסקייהן.

אך גם תרגיל זה לא צלח בידם. הנשיא דחה את הבקשה וסוף-סוף חזר המישפט לתל-אביב, והתחיל להישמע ארבעה ימים בשבוע.

כעת עצרו הכל את נשימתם כדי לר-אות מתי יבקשו הסניגורים את פטילת השופטת. היתה הרגשה כי הם חיכו לה בפניה. מישפטים בתל-אביב התערבו כי לא יארוך יותר משבועיים עד שהשופטת, הידועה כקיצרת-רוח, תאמר משהו שייתן בידי הסניגורים נשק נגדה. אולם להפתעת הכל היתה השופטת קורקטית וסב-לנית ביותר. אם התרגוה, היה זה בדרך-

אברו-ציירא ושל שותפו לכתב-האישום, משה גבאי, מתחילים באותיות אלה. דעתם של הסניגורים לא היתה נוחה מכך. סניגורים חוששים משופטים שבאי מפרקליטות-המדינה וכל חייהם ראו רק צד אחד של המיתרס, והגברת אוסטרוב-סקייהן עלתה לכסה-המישפט מהתביעה הכללית.

היא התחילה את עבודתה שם כצעירה מוכשרת והגיעה לדרגת פרקליטת מחוז תל-אביב. מעולם לא ייצגה נאשם, אלא תמיד כתבה כתבי-אישום ואספה ראיות להרשעת נאשמים. לכן חוששים סניגורים כי גם היום, אחרי שעברה לשבת על

מ"תי הם יבקשו את פטילת השר" פטת ז" חזרו ושאלו מישפטים במיסדרונות בית-המישפט. לבעליה-מיק" צוע היה ברור מלכתחילה כי המילה-מת של סניגורי השר אהרון אברו-ציירא מת-מקדת בשופטת ויקטוריה אוסטרובסקייהן (הטולם הזה 2308).

אוזן

רגישה

ה עיתוי היה מושלם. יום לפני שא"מור היה השר לעלות על דוכן

יזשם אברו-ציירא ופרקליט כספי (בחגיגה ליד הכותל*) תרגיל מישפטי בעזרת השם

כסה-המישפט, תהיה אוזנה רגישה יותר לטיעוני התביעה. אולם הכללים של חלוקת תיקים בבית-המישפט בתל-אביב הם טכניים ונוקשים. ורק נשיא בית-המישפט המחוזי, השופט בנימין כהן, יכול לשנות זאת, במיקרים מסוימים, ולהעביר תיקים משופט אחד לשופט אחר.

סניגורים

במילכוד

א ולם, כאשר נדון העניין לפני הנשיא כהן, במאי 1981, היו הסניגורים במילכוד. כשרצו להחליף את השופטת ולהעביר את הדיון בתיק לשופט בנימין כהן, העיתוי היה גרוע מאוד עבורם. הם לא רצו להתחיל בשמיעת המישפט לפני הבחירות לכנסת, כאשר השר אברו-ציירא שיצא בשן ועין ממישפטו הראשון, הקים את מפלגתו החדשה, תמ"י, והיה עוסק בגיוס קולות בוחרים. עדויות התביעה עלולות היו להכפיש את שמו ולהרוס את הקאריירה הפוליטית שלו.

לכן היה זה חיוני לדחות את המישפט * אחרי זיכוי אברו-ציירא במישפטו ה-ראשון.

העדים ולהביא את גירסתו-הגנתו לפני הציבור, קם הסניגור הוותיק, שלמה תוסיה-כהן, וביקש את פטילת השופטת.

העילה היתה שתי מילים שנאמרו ל-סניגור השני, רם כספי, ימים ספורים, קודם לכן, בלישכה של השופטת. בתצאיר שהגיש, סיפר כספי כי כאשר ביקש מהשופטת לשנות את תאריך המישפט, כשהיה רק הוא והמתמחה בלישכתה, פני תה אליו הגברת אוסטרובסקייהן ושא-לה: "כמה זמן בכלל הוא יעיד, הטיפוס הזה?"

המילים, הטיפוס הזה' מבטאות זילזול וחושר-הערצה. אמר הסניגור, ולכן ביקש מהשופטת לפסול את עצמה.

עד לשלב זה של המישפט השתמשו כבר הסניגורים בכל החיצים המישפטיים שהיו בידם בניסיון להחליף את השופטת בדרכים אלגנטיות. לא היה זה סוד, מיום הגשת כתב-האישום נגד השר בבית-המישפט המחוזי בתל-אביב, כי הוא יידון לפני השופטת ויקטוריה אוסטרוב-סקייהן.

תיקים פליליים מתחלקים בין השופטים לפי האותיות הראשונות בשמם של הנא-שמים, והאותיות אלה עד דלת שייכות לשופטת אוסטרובסקייהן. שמותיהם של